

**Голові разової спеціалізованої вченої ради PhD 16866
Запорізького національного університету,
доктору наук з державного управління, професору
Ажажі М.А.**

РЕЦЕНЗІЯ

Рецензента – кандидата наук з державного управління, доцента кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи Заїки Олени Вікторівни на дисертацію Олійника Максима Олександровича на тему **«Цифрова трансформація публічного управління на засадах сервісно-орієнтованого підходу»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність обраної теми

Сучасний розвиток суспільства характеризується стрімким переходом до цифрових моделей взаємодії у всіх сферах суспільного життя. Під впливом технологічного прогресу відбуваються суттєві зміни не лише в економіці та бізнесі, але й у системі публічного управління. Органи державної влади дедалі частіше використовують цифрові інструменти для забезпечення доступності послуг, підвищення ефективності управлінських процесів та покращення комунікації з громадянами. У цих умовах особливої актуальності набувають питання теоретичного обґрунтування та практичної реалізації цифрової трансформації державного управління.

Для України зазначена проблематика є надзвичайно важливою в контексті реалізації курсу на європейську інтеграцію, модернізацію державного сектору та відновлення країни. В останні роки держава здійснила низку масштабних цифрових реформ, пов'язаних із розвитком електронних послуг, систем електронної взаємодії та використанням цифрових платформ. Водночас розвиток цифрового врядування вимагає не лише впровадження

нових технологій, а й формування нових підходів до організації діяльності органів влади та взаємодії з громадянами.

Особливої ваги ця проблема набуває в умовах воєнного стану, коли цифрові рішення забезпечують безперервність надання послуг населенню, підтримують функціонування державних інституцій та сприяють підвищенню стійкості системи управління. Саме тому питання розроблення комплексних механізмів цифрової трансформації публічного управління виходять за межі суто технологічних завдань та набувають стратегічного значення.

Науковий інтерес до представленої дисертації обумовлений також тим, що автор розглядає цифрову трансформацію крізь призму сервісно-орієнтованого підходу. Такий підхід дозволяє змістити акценти з діяльності окремих органів влади на потреби громадян, що відповідає сучасним тенденціям розвитку публічного управління та концепції клієнтоорієнтованої держави.

Таким чином, тема дисертаційного дослідження є актуальною як з теоретичної, так і з практичної точки зору, а сама робота присвячена вирішенню важливої наукової проблеми, що відповідає сучасним потребам розвитку системи публічного управління України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Проведений аналіз дисертації дає підстави стверджувати, що основні наукові положення, висновки та рекомендації є логічно виваженими, належним чином аргументованими та взаємопов'язаними між собою.

Автором послідовно розкрито еволюцію наукових підходів до розуміння цифрової трансформації, показано взаємозв'язок між розвитком цифрових технологій та змінами у системі публічного управління. При цьому висновки зроблені не декларативно, а на основі ґрунтовного аналізу наукових джерел, нормативно-правових актів та сучасних практик цифрового врядування.

Позитивне враження справляє побудова логіки дослідження. Від постановки наукової проблеми автор переходить до аналізу існуючих

теоретичних підходів, далі – до оцінки сучасного стану цифрової трансформації в Україні і лише після цього формує власні пропозиції щодо вдосконалення відповідних механізмів.

Слід відзначити належний рівень опрацювання нормативно-правової бази. Автор не лише систематизує законодавство у сфері цифрової трансформації, а й здійснює його критичний аналіз, визначає проблемні аспекти та напрями подальшого вдосконалення.

Високий рівень обґрунтованості характерний для запропонованих положень щодо розвитку сервісно-орієнтованої моделі управління. Автор переконливо аргументує переваги переходу від функціонально орієнтованої моделі державного управління до системи, побудованої навколо життєвих потреб громадян.

Науково обґрунтованими виглядають також положення щодо інтеграції державних електронних реєстрів, удосконалення міжвідомчої взаємодії та використання цифрових платформ як базового елементу майбутньої архітектури цифрової держави.

Окремо слід відзначити прагнення автора поєднати управлінські підходи із сучасними цифровими технологіями. Завдяки цьому дисертація не зводиться до аналізу технічних рішень, а розглядає їх як інструменти вирішення управлінських проблем.

Висновки дисертації логічно випливають із проведеного дослідження та узгоджуються із поставленою метою і завданнями роботи.

Загалом результати дослідження справляють цілісне враження та свідчать про високий рівень наукової підготовки здобувача.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Достовірність отриманих у дисертації результатів забезпечується насамперед комплексним характером дослідження та використанням широкого спектра наукових джерел, нормативно-правових актів, аналітичних матеріалів і результатів попередніх досліджень у сфері цифрової

трансформації. Автор послідовно поєднує теоретичний аналіз із дослідженням практичних аспектів розвитку цифрового врядування, що дозволяє забезпечити належний рівень аргументованості сформульованих положень та висновків.

Важливим чинником достовірності виступає використання міждисциплінарного підходу. Дисертант аналізує досліджувану проблематику не лише з позицій науки публічного управління, а й через призму сучасних інформаційних технологій, управління даними, організаційного розвитку та цифрової політики. Такий підхід дозволяє охопити різні аспекти цифрової трансформації та уникнути спрощеного трактування складних управлінських процесів.

Наукова новизна роботи полягає у формуванні цілісного бачення сервісно-орієнтованої моделі цифрової держави. У дисертації запропоновано новий підхід до організації взаємодії між державою та громадянами через систему інтегрованих життєвих сервісів. Автор переконливо доводить, що сучасні цифрові технології повинні використовуватися не лише для автоматизації адміністративних процедур, а й для зміни самої логіки функціонування системи публічного управління.

Безумовний науковий інтерес становить запропонована модель супераплікації життєвих подій «Дія.Життя». На відміну від традиційних підходів до розбудови електронних сервісів, вона орієнтована не на функції окремих органів влади, а на життєві потреби конкретної особи. Така концепція відповідає сучасним світовим тенденціям розвитку цифрового врядування та має перспективи для подальших досліджень.

Новизною також характеризується розроблення інструментарію оцінки ефективності впровадження життєвих сервісів через систему інтегральних показників. Запропонований механізм дає можливість сформувати більш об'єктивне бачення результативності цифрових реформ та сприяє розвитку аналітичного забезпечення процесів цифрової трансформації.

Оцінка змісту дисертації

Дисертаційна робота має чітку та логічно вибудовану структуру. Композиція дослідження відповідає поставленій меті та забезпечує послідовне розкриття всіх аспектів обраної проблематики. Зміст дисертації характеризується внутрішньою цілісністю, а окремі розділи взаємопов'язані між собою та формують єдину концептуальну конструкцію.

У вступі автору вдалося окреслити предметну область дослідження, визначити його мету, завдання, об'єкт та предмет. Належним чином обґрунтувати актуальність теми та визначити місце роботи в сучасному науковому дискурсі. Позитивне враження справляє деталізація наукової новизни та практичного значення отриманих результатів.

Перший розділ присвячений дослідженню теоретико-методологічних засад цифрової трансформації. Автор здійснює систематизацію наукових підходів до визначення сутності цифрової трансформації та аналізує особливості її впливу на систему публічного управління. Саме в цьому розділі закладаються концептуальні основи всього дослідження. Важливим здобутком є запропонована модель інтеграції різних методологічних підходів навколо сервісно-орієнтованої архітектури.

Другий розділ має виражений аналітичний характер. У ньому досліджено стан цифрової трансформації публічного управління в Україні, визначено основні етапи її розвитку та проаналізовано чинне нормативно-правове забезпечення. Позитивно слід оцінити прагнення автора не лише описати поточний стан цифровізації, але й виявити системні фактори, що стримують або, навпаки, стимулюють розвиток цифрових реформ.

Підвищену наукову цінність другого розділу визначають запропоновані автором стратегічні напрями розвитку цифрового врядування. Аналіз виходить за межі поточних проблем функціонування цифрових сервісів та стосується перспективної моделі розвитку державного управління на засадах використання даних, цифрових платформ та сервісної взаємодії.

Найбільший інтерес викликає третій розділ дисертації, де представлено основні результати авторських розробок. Запропонована архітектура супераплікації життєвих подій демонструє прагнення автора перейти від концептуального опису цифрової держави до практичного моделювання механізмів її функціонування. Суттєвою перевагою є деталізація окремих компонентів системи та визначення логіки їхньої взаємодії.

Науково-практичне значення мають запропоновані дорожні карти розвитку сервісів та механізми оцінювання ефективності трансформаційних процесів. Це свідчить про орієнтацію дослідження на вирішення реальних управлінських задач та прагнення автора забезпечити можливість практичного застосування результатів своєї роботи.

Позитивно характеризує дисертацію також якість наукового викладу матеріалу. Текст написано академічною мовою, логічно структуровано, положення аргументуються належним чином. Автор демонструє здатність працювати з науковими концепціями, критично аналізувати різні точки зору та формувати власні висновки.

Загалом зміст дисертаційної роботи свідчить про високий рівень наукової культури автора та його здатність до самостійного вирішення актуальних проблем науки публічного управління.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Позитивно оцінюючи наукові результати, отримані здобувачем, слід зазначити, що окремі положення дисертації можуть бути предметом наукової дискусії та подальших досліджень.

Передусім варто відзначити, що запропонована автором концепція супераплікації життєвих подій характеризується високим рівнем інноваційності та стратегічним баченням майбутнього розвитку цифрової держави. Водночас окремі складові цієї концепції мають прогностичний характер і значною мірою орієнтовані на перспективний стан розвитку державних інформаційних систем. У зв'язку з цим доцільним виглядає подальше

обґрунтування етапності реалізації окремих елементів концепції з урахуванням сучасного рівня розвитку цифрової інфраструктури України.

Окремої уваги заслуговують питання впровадження інструментів штучного інтелекту у процеси публічного управління. Автор аргументовано демонструє переваги використання алгоритмічних механізмів підтримки прийняття рішень, однак питання відповідальності за результати функціонування таких систем та механізми контролю їхньої роботи потребують додаткового висвітлення. Особливо це стосується випадків, коли цифрові інструменти можуть впливати на рішення, що мають соціально значущі наслідки.

Дискусійним аспектом залишається також проблема забезпечення балансу між інтеграцією державних даних та захистом приватності громадян. Здобувач переконливо обґрунтовує необхідність формування єдиного цифрового середовища, проте в умовах постійного збільшення обсягів інформації особливої ваги набувають питання кібербезпеки, захисту персональних даних та цифрової довіри.

Певне наукове обговорення може викликати запропонований механізм оцінювання ефективності життєвих сервісів. Незважаючи на безумовну практичну цінність розробленого індексу, його подальша апробація на ширшому масиві даних дозволила б додатково підтвердити універсальність запропонованої моделі та розширити можливості її використання в управлінській практиці.

Водночас наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації та розглядаються передусім як напрями для подальшого розвитку наукового дослідження.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Олійника Максима Олександровича «Цифрова трансформація публічного управління на засадах сервісно-орієнтованого підходу» присвячена актуальній науковій проблемі, що має важливе значення для подальшого розвитку сучасної системи публічного управління України.

У процесі дослідження автором здійснено комплексний аналіз теоретичних засад цифрової трансформації, узагальнено сучасні наукові підходи до розвитку цифрового врядування, проведено дослідження нормативно-правового забезпечення цифрових реформ та сформовано власне бачення перспектив розвитку сервісно-орієнтованої моделі державного управління.

Наукова цінність дисертаційної роботи полягає в тому, що автору вдалося поєднати теоретичне осмислення процесів цифровізації з розробленням практичних механізмів їх реалізації. Запропоновані підходи характеризуються системністю, логічною послідовністю та орієнтацією на вирішення актуальних проблем функціонування публічного сектору.

Важливим результатом дослідження є формування концептуального бачення розвитку життєвих сервісів як нового етапу цифрової трансформації державного управління. Робота демонструє прагнення автора розглядати цифровізацію не як сукупність окремих технологічних рішень, а як інструмент комплексного оновлення системи взаємодії між державою та громадянином.

Необхідно також відзначити високий рівень теоретичної підготовки здобувача, його здатність працювати з великим масивом наукових джерел, критично оцінювати різні наукові підходи та формувати власні наукові висновки. У дисертації простежується самостійність мислення автора та прагнення до пошуку нових наукових рішень.

Практичне значення отриманих результатів підтверджується можливістю їх використання в діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів вищої освіти та інших суб'єктів, залучених до процесів цифрової трансформації. Наявність актів впровадження свідчить про прикладний характер дослідження та актуальність сформульованих рекомендацій.

Дисертація характеризується належним рівнем обґрунтованості основних положень, достовірністю результатів, логічною структурою та цілісністю викладу матеріалу. Поставлена мета досягнута, визначені завдання вирішені, а висновки відповідають змісту роботи.

У цілому дисертаційна робота справляє позитивне враження та засвідчує, що її автор сформувався як самостійний дослідник, здатний проводити наукові дослідження у сфері публічного управління та вирішувати складні науково-практичні завдання.

На підставі викладеного вважаю, що дисертація Олійника Максима Олександровича «Цифрова трансформація публічного управління на засадах сервісно-орієнтованого підходу» відповідає вимогам, встановленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

**кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри філософії, публічного управління
та соціальної роботи**

Запорізького національного університету

Олена ЗАЙКА

Підпис
засвідчую

**НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ**

